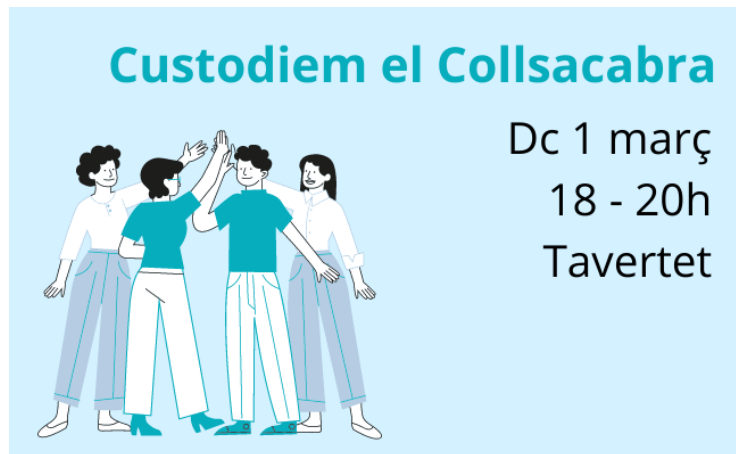

Grup de treball: Custodiem el Collsacabra

Reunió 1 del Grup de treball

Data: Dimecres 1 de març de 2023, de 18:00h a 20:00h

Lloc: Ajuntament de Tavertet

Objectius:

- Realitzar la trobada inicial del grup de treball
- Concretar l'impuls de la conservació i cura compartida del patrimoni natural i el paisatge
- Recollir idees i propostes per a l'Estratègia Collsacabra Futur
- Programar tasques per a la concreció de les accions

Ordre del dia i temes a tractar:

18:00h	Benvinguda i roda de presentacions
18:10h	Presentació del projecte tractor resultant del procés participatiu de 2022
18:30h	Dinàmica: operativitzem (priorització) Com? Qui? Quan?
19:45h	Conclusió i propers passos
20:00h	Final de la reunió

COLLSACABRAFUTUR

Acta de la reunió:

18:00h Benvinguda i roda de presentacions

L'alcalde de Tavertet, Albert Prado, dona la benvinguda als participants i després d'uns minuts de cortesia es procedeix a fer una breu ronda de presentacions, on els participants poden dir el seu nom, si pertanyen a alguna entitat, el municipi d'on son o on viuen, etc.

Els assistents van ser:

Assistent	D'on ve	Comentari / interès en el tema
Gerard Costa	L'Esquirol	Treballa a Anigami i han fet accions a la Foradada i al Morro de l'Abella per gestionar la massificació
Carlos Valero	Tavertet	Molt implicat a l'associacionisme cultural del Collsacabra (geganters, cinefòrum, ...)
Xavier Rierola	L'Esquirol	Molt vinculat al territori i al medi ambient.
Kiko Hernandez	L'Esquirol	Col·labora amb l'associació de comerciants de l'Esquirol. Recentment jubilat i vinculat al projecte Collsacabra Impuls, associació de comerciants de tot el Collsacabra.
Tammy Abey	Tavertet	Vinculada a Collsacabra Impuls i regidora de Tavertet.
Isabel M. Sanchez	Tavertet	Preocupada pel futur, que siguem conscients del que tenim i del que necessitem.
Lluís Manel Dorca	Rupit	Té curiositat pel funcionament dels grups de treball.
Emilià Comerma	Rupit	Té un allotjament rural i està vinculat a Collsacabra Impuls, motivat per aixecar el territori.
Julio Silva	Rupit	Estiuejant des de 40 anys a Rupit on té casa des de fa 1 any. Al maig presenta candidatura per l'alcaldia de Rupit.

Es repassa breument els antecedents de l'any passat, s'explica la fórmula del grup de treball que s'ha adoptat per entomar els projectes tractor de l'estratègia CollsacabraFutur, i es fa èmfasi en la vocació de continuïtat d'aquest grup de forma autònoma.

Es presenta la fitxa del projecte tractor sorgit del procés de 2022, que també es va enviar prèviament als participants, junt a l'ordre del dia de la sessió.

Fitxa del projecte tractor a concretar durant la reunió:

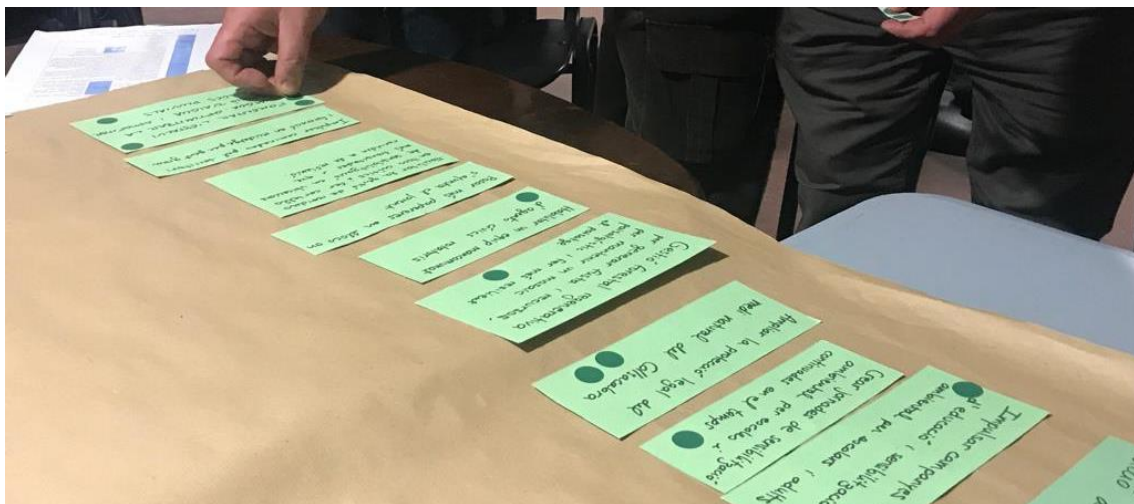
Títol	Custodiem el Collsacabra Conservació i cura compartida del patrimoni natural i el paisatge		
Punt del decàleg	<ol style="list-style-type: none"> Un patrimoni natural i un paisatge cuidats i pròspers, per al benestar de tothom Una població tant escolar com adulta conscienciada, crítica i responsable 	Objectius	<p>Promoure l'educació ambiental al Collsacabra</p> <p>Vetllar per la conservació del patrimoni natural i el paisatge, especialment pel que fa a la conservació dels rius i rieres</p> <p>Regular la massificació turística per aconseguir un turisme sostenible</p>
Descripció	<ul style="list-style-type: none"> Impulsar campanyes i accions d'educació i sensibilització ambiental, tant entre la població escolar com adulta, per fomentar actituds de respecte, compromís i responsabilitat vers el territori. Crear jornades de sensibilització ambiental dirigides a les escoles (per exemple a Rupit ja es fa), i impulsar que aquests projectes segueixin en el temps. Ampliar la protecció legal del medi natural i del paisatge del Collsacabra. El Collsacabra es mereix ser protegit o tenir algun tipus de protecció, fins i tot podria ser Parc Natural. Dur a terme una gestió forestal regenerativa per generar fusta i recursos, per mantenir un mosaic paisatgístic i fer més resiliència el paisatge, per exemple, en cas d'incendi, fent ús de ramats i així a la vegada fomentar la ramaderia extensiva. Habilitar un equip mancomunat d'agents cívics rotatoris. Posar més papereres en els llocs on es junta el jovent (per exemple a l'Esquirol). Facilitar la gestió de residus en llocs crítics, fer cartells de sensibilització (murals, tríptics, etc.) en les ubicacions més transitades i que convidin a la reflexió, punts de consciència des de la restauració (estovalles, gots amb missatges, etc.), cartells de benvinguda a l'entrada dels pobles i que reflecteixin els valors ambientals del territori, cartells de sensibilització perquè els visitants no llencin mocadors al terra o fer lavabo sec en zones més transitades, adequació dels espais i serveis per autocaravanes i furgonetes (indicar on són els contenidors amb un cartell). Impulsar caminades pel territori i formació en reciclatge per a la gent gran. 		
Agents implicats	<ul style="list-style-type: none"> Ajuntaments Centres educatius Entitats naturalistes Centres excursionistes 	Destinataris	<ul style="list-style-type: none"> Població escolar Població adulta Gent gran Turistes i visitants
Recursos necessaris	<ul style="list-style-type: none"> Un/a tècnic/a d'educació ambiental i agents cívics Finançament per conservar i mantenir el patrimoni Infraestructures i xarxa de camins i senders locals Òrgan de gestió cooperatiu local 		
Notes	L'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental (OTEPA) de la Diputació de Barcelona ofereix una gran varietat de materials, programes i serveis d'educació ambiental.		

18:20h Torn obert de preguntes, comentaris, etc.

En general Catalunya ha perdut la pagesia, també al Collsacabra. L'accés a la terra és complicat, i a més el canvi climàtic dificultarà l'accés a l'aigua i augmentarà el risc d'incendis. D'alta banda el turisme també impacta sobre el territori, tot i que dinamitza l'economia local. Un tema important pel paisatge i per la salut que caldria tenir en compte és l'aigua (gestió de les fonts, els aqüífers...). S'afegeix com a acció per a la custòdia del territori (targetes verdes).

18:30h Dinàmica: operativitzem (priorització) Com? Qui? Quan?

A partir de la fitxa, s'han traslladat les propostes a un panell per guiar la dinàmica per concretar les accions. El primer que es proposa fer és una priorització de les accions (targetes verdes), per decidir quines accions concretar primer:

Accions	Suports
Fomentar l'estalvi d'aigua, optimitzar la gestió d'aigua i aprofitar aigües pluvials	9
Impulsar campanyes i accions d'educació ambiental, tant entre la població escolar com adulta, per fomentar actituds de respecte, compromís i responsabilitat vers el territori.	8
Ampliar la protecció legal del medi natural i del paisatge del Collsacabra. El Collsacabra es mereix ser protegit o tenir algun tipus de protecció, fins i tot podria ser Parc Natural.	7
Dur a terme una gestió forestal regenerativa per generar fusta i recursos, per mantenir un mosaic paisatgístic i fer més resilient el paisatge, per exemple, en cas d'incendi, fent ús de ramats i així a la vegada fomentar la ramaderia extensiva.	5
Habilitar un equip mancomunat d'agents cívics rotatoris.	5
Crear jornades de sensibilització ambiental dirigides a les escoles (per exemple a Rupit ja es fa), i impulsar que aquests projectes segueixin en el temps.	4
Posar més papereres en els llocs on es junta el jovent (per exemple a l'Esquirol).	0
Facilitar la gestió de residus en llocs crítics, fer cartells de sensibilització (murals, tríptics, etc.) en les ubicacions més transitades i que convidin a la reflexió, punts de consciència des de la restauració (estovalles, gots amb missatges, etc.), cartells de benvinguda a l'entrada dels pobles i que reflecteixin els valors ambientals del territori, cartells de sensibilització perquè els visitants no llencin residus a terra o fer lavabo sec en zones més transitades, adequació dels espais i serveis per autocaravanes i furgonetes (indicar on són els contenidors amb un cartell).	0
Impulsar caminades pel territori i formació en reciclatge per a la gent gran.	0

A continuació es mostren els resultats de la dinàmica en forma de fitxes que recullen la concreció de les accions a partir de les aportacions i comentaris dels participants:

1. Fomentar l'estalvi d'aigua, la gestió òptima de l'aigua i aprofitar aigües pluvials

L'aigua és un element clau pel paisatge i per la salut (gestió de les fonts, els aqüífers...), ja que és un recurs limitat. Cal posar en valor els recursos que hi ha i optimitzar la gestió de l'aigua. A més de la sequera, cada vegada queden menys fonts i rierols sense nitrats degut a la contaminació per purins. Hi ha per tant un doble problema, de quantitat i de qualitat.

Per al problema de **quantitat**, cal un estalvi d'aigua i s'apunta al sector ramader, al turisme i les segones residències com a grans consumidors d'aigua al territori.

- Per als dos primers agents es proposen **moratòries o límits de consum d'aigua**, per exemple associats al nombre de caps de bestiar o per llit ocupat. De fet els llits de tot el Collsacabra estan comptabilitzats i les dades les té Osona Turisme.
- En quant a les segones residències, a Cantonigròs per exemple hi ha molts jardins i piscines en aquests tipus d'habitatges. En aquest cas seria molt millor apostar per **piscines comunitàries** que privades i es podria afavorir una jardineria o **gespa que consumeixi menys aigua** o directament plantes de secà...

A més d'aquests grans consumidors, també cal un estalvi d'aigua per part del veïnat. Algunes persones proposen una sanció econòmica per a consums més grans dels normals i apostar per **conscienciar** sobre que l'aigua té un preu per a tothom. L'estalvi d'aigua també es pot dur a les escoles, que són la generació del futur.

Per aconseguir més recursos hídrics, es pot **potenciar la recollida d'aigües pluvials** (ja que les cases tenen jardins). D'altra banda també es poden **evitar les pèrdues per canalització**: a l'Esquirol hi ha poca pressió d'aigua perquè les canonades no rebentín i Tavertet té les pèrdues comptabilitzades en un estudi de la Diputació de Barcelona.

El problema de la **qualitat** de l'aigua ve de la contaminació dels aqüífers per purins. Tot i que algunes indústries ramaderes compten amb depuradores (Casa Tarradellas) i que existeix una planta de cogeneració per al tractament de purins (que els asseca i els crema per generar electricitat), encara es detecta que hi ha abocaments de purins i que el problema no millora. Es detecta que el problema va més enllà del Collsacabra, ja que la indústria porcina d'Osona alimenta no tan sols Catalunya sinó fins i tot Europa, i per tant el problema dels purins està més enllà de les mans del veïnat. No obstant, es valora poder fer una Declaració del Collsacabra (participada mitjançant una consulta popular) contra els purins per conservar els recursos hídrics. Això, no obstant, pot comportar confrontacions amb el veïnat ramader.

2. Ampliar la protecció legal del medi natural i del paisatge del Collsacabra

El Collsacabra mereix un grau superior de protecció i fins i tot podria esdevenir parc natural. La declaració de parc natural permetria accedir a nous ajuts econòmics, tanmateix es veu un procés complex i llarg (per fer el de les Capçaleres del Ter i del Freser s'ha trigat uns 10 anys), i es creu que no seria una garantia per protegir el territori. De fet, per regular els visitants no caldria una major protecció legal, ja que cada municipi pot fer ordenances pròpies, sinó que faltarien recursos per aplicar-les i donar-los seguiment.

Es proposa que el parc natural sigui un objectiu a llarg termini, i que a curt termini es gestioni el territori amb els recursos que ja hi ha. D'altra banda, hi ha zones que haurien de quedar salvatges (zones més inaccessibles) on la manera de conservar-les sigui no facilitar-hi l'accés.

3. Impulsar campanyes i accions d'educació i sensibilització ambiental per al públic visitant a través dels mitjans de comunicació.

Es veu l'educació i la sensibilització com a elements molt importants, que poden reduir els impactes negatius que tenen les persones, residents i visitants, sobre el territori.

En concret pel que fa als visitants, es creu que caldrien campanyes de sensibilització abans d'arribar al territori, no només amb cartells una vegada son aquí. Tot i que el grup és conscient que no pot incidir en els grans mitjans de comunicació, considera que els territoris rurals necessiten una campanya de sensibilització cap als visitants i que es podria demanar de fer-la a la Diputació de Barcelona o a la Generalitat. L'ideal seria ajuntar-se diversos territoris per demanar a aquestes institucions que elaborin la campanya i la transmetin als mitjans (TV3 per exemple) i així poder arribar a la gran ciutadania. En aquest sentit es creu important conèixer els diferents perfils de visitants (que són molt diversos al Collsacabra) per adreçar-hi les campanyes.

4. Habilitar un equip mancomunat d'agents cívics rotatoris.

Si bé els municipis poden dotar-se d'ordenances municipals, cal revisar que funcionin i que hi hagi els recursos per fer-ne un seguiment i aplicació. Per exemple en l'ordenança de caravanes de Tavertet el veïnat acaba fent d'"agents cívics". Per això calen recursos per gestionar el patrimoni natural del Collsacabra (guardes). Cal tenir poder sancionador, i fer més informació però amb figures d'autoritat. En aquest sentit es proposa que hi hagi informadors cívics (que poden ser joves locals que busquin feina) i capacitat sancionadora (cal algú que sigui part d'algun cos de seguretat oficial).

Una altra opció, a l'abast del veïnat és explicar, una vegada els visitants es troben al territori (però també als residents, empreses, escolars...), com s'han de comportar per respectar l'entorn rural i les persones que hi viuen a través d'un **decàleg de bones pràctiques**. Bona part de les accions incíviques dels visitants es deuen al desconeixement i es proposa poder explicar-se des del món rural i demanar la col·laboració als visitants.

- Això es podria fer a través d'agents cívics mancomunats, fins i tot fer-ho amb agents rurals/forestals, que poden sancionar,
- però primer caldria consensuar un **decàleg** del turista o per al visitant (explicant com s'han de comportar i convidant a la gent a fer-ho bé) que surti de tot el territori i la gent se'l cregui.
- Una vegada fet es podria difondre per tots els establiments del Collsacabra (díptic, tríptic...) per a que tothom el conegui i en parli. Es podria posar a les habitacions dels allotjaments i als webs dels establiments turístics i de les institucions.
- Es valora que pugui tenir els logos dels ajuntaments per a que es vegi més "oficial", però també es considera molt important que surti de la gent, que sigui participat i que tothom hi cregui.
- El decàleg també es pot enfocar cap a habitants de 2es residències, escoles o altres.

COLLSACABRAFUTUR

En Gerard coneix l'exemple del [Decàleg de Bones Pràctiques al Lluçanès](#), que pot servir de punt de partida per fer el del Collsacabra. També existeixen alguns altres que en Gerard pot buscar i aportar per fer una primera proposta consensuada pel Collsacabra.

L'Ajuntament de Rupit també té un [Decàleg del turista responsable](#) per al municipi però aplicable a tot el territori, i que podria ser una base per al decàleg.

Rupit
sostenible

Rupit
responsable

5. Dur a terme una gestió forestal regenerativa per generar fusta i recursos, per mantenir un mosaic paisatgístic i fer més resilient el paisatge, per exemple, en cas d'incendi, fent ús de ramats i així a la vegada fomentar la ramaderia extensiva.

Derivat de la gestió forestal es podria generar com a producte local llenya, i vendre-la sota marques com "roure del Collsacabra" o "alzina del Collsacabra", com a manera de moure l'economia local i sensibilitzar sobre les espècies fusteres locals.

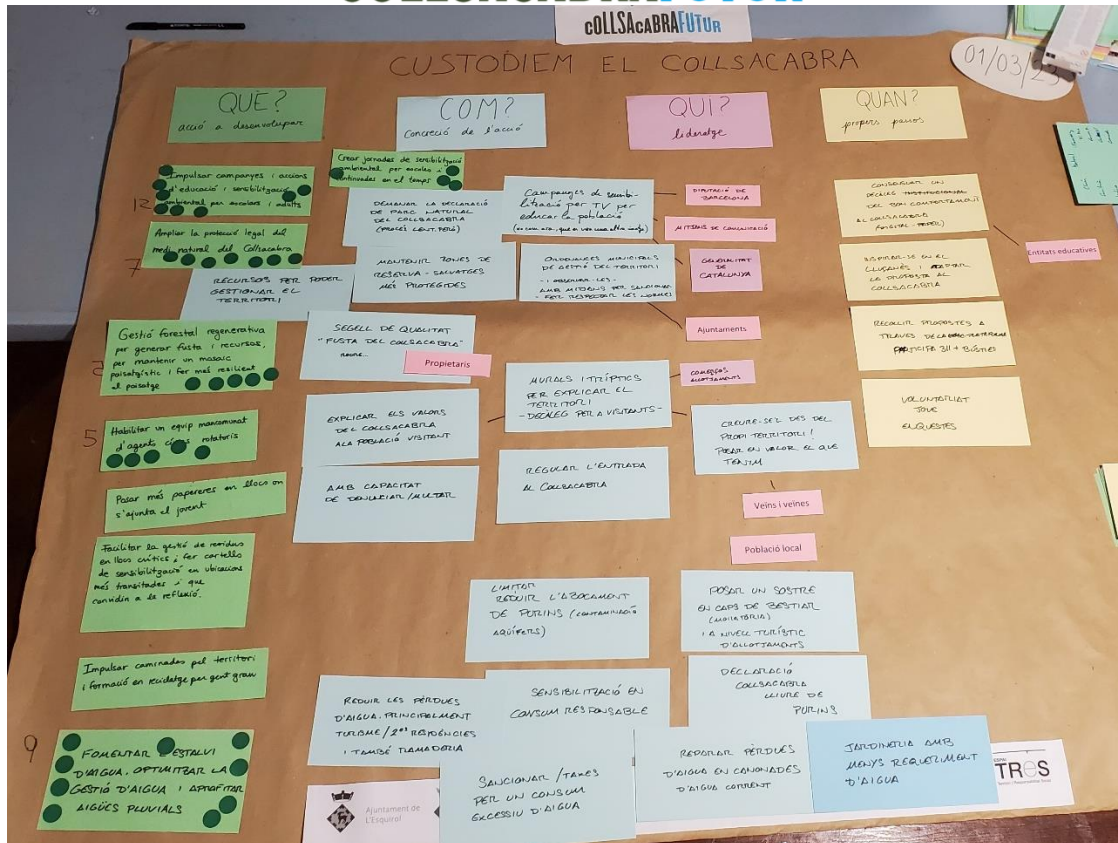
De la gestió forestal també se'n podria treure recurs energètic (biomassa, llenya...) i per exemple gestionar espècies invasores com els eucaliptus d'algunes zones del Collsacabra i fer-ne un aprofitament energètic... Aquesta proposta va sortir al grup de treball Collsacabra autosuficient (vegeu [acta](#) de la sessió del 22 de febrer de 2023).

En Gerard exposa que hi ha un grup de treball amb pagesos, ramaders, productors i comerciants i que pot encaixar amb aquest projecte, ja que els ramaders (extensiu) són els que estan gestionant el paisatge actualment. El 100% del Collsacabra és propietat privada i ara s'ha creat una associació de propietaris a Serra de Bellmunt-Bisaura de Bellmunt i s'està creant una de ramaders. En les properes setmanes vindran a proposar al Collsacabra si volen unir-s'hi o col·laborar per fer més força. També està passant a altres llocs com al Lluçanès.

El projecte Collsacabra Impuls, l'associació de propietaris de Serra de Bellmunt o l'associació de ramaders de Bellmunt serien actors amb qui treballar o de qui aprendre per tirar endavant aquestes iniciatives.

6. Posar més papereres en els llocs on es junta el jovent (per exemple a l'Esquirol).

Es creu que aquesta proposta va formular-se tenint en compte el període post-pandèmia i tot i que el problema de la neteja no s'ha solucionat, s'apunta que posar més papereres no vol dir que s'utilitzin més o que es buidin sovint.

19:45h

Conclusió i propers passos

Es recullen algunes accions a impulsar a continuació:

- Fer un decàleg de bones pràctiques (consensuat amb la població i "oficial") en format físic i digital. Es reuniran per fer una prova a partir del model del decàleg del Lluçanès.
 - En Gerard busca el decàleg del Lluçanès i altres exemples per a la propera reunió treballar-ho amb el grup.
 - Es proposa habilitar una bústia de suggeriments a cada poble o enquestes (de Google o [Participa311](#)) per rebre aportacions i ampliar la participació i fer difusió de la iniciativa als canals de whatsapp. Caldria enviar la proposta de decàleg en un enllaç on la gent pugui aportar la seva proposta, amb voluntaris que ajudin la gent gran a aportar o amb opció analògica.
 - El decàleg es podria adaptar a les escoles, per donar a conèixer els valors i fins i tot es podria demanar a les escoles que ajudin a fer el decàleg.
 - A llarg termini es podria enfocar el decàleg a agents concrets (ramaders, segones residències...).

El grup es vol continuar reunint més endavant per fer seguiment de l'avenç de les accions, de fet la propera reunió voldria ser per fer una primera proposta del decàleg. S'acorda posar en contacte els membres del grup de treball (via correu) i enviar l'acta també a aquells inscrits a la trobada o interessats.

20:00h

Final de la reunió